

این روستاها در
نزدیکی شهر
مشهد قرار دارند
اما مدیریت آن
به صورت روستایی
توسط دهیارانی
است که تحصیلات
و تخصص مرتبطی
ندارند و کاملاً
به صورت تصادفی
انتخاب می شوند
لذا دهیاران با
مشکلات فعلی
روستایی جنگند
و از آن ها هم عقب
هستند چه برسد
به مشکلات آینده

می توانست بر ساخت و ساز نظارت کند؟

فرمانداری هم فقط خارج روستا را تخریب می کند اما داخل روستا را می گوید ملاک طرح هادی و مجریان آن هستند و کاری ندارد. «طی سالیان اخیر تعداد زیادی روستا به صورت خلق الساعه در کنار روستاهای قدیمی شکل گرفته است، این را فانی عضو شورای شهرستان به ما می گوید. به طور نمونه مقابل روستای ۵۰۰ خانواری برآباد امام در محور مشهد - کلات، روستای «برآباد امام یک» ایجاد شده است که خانه های آن توسط سودجویان به قیمت های ۳۰ الی ۴۰ میلیون فروخته شده است و حتی این سودجویان مدعی شده بودند که آب و برق و گاز هم دارد و همه چیز قانونی نیست، در حالی که آب و برق آن به صورت غیرمجاز از اطراف گرفته شده بوده است و ساکنین در تابستان امسال با اعمال قانون دچار بی آبی در گرمای طاقت فرسا شدند. هر چند فرمانداری و بخشداری حوزه و وظیفه خود را خارج از روستا می دانند اما پلیس ساختمان طرحی است که توسط بخشداری برای کنترل بر ساخت و ساز راه افتاده است اما اصغریان می گوید: «برای اجرای این طرح ۷۰۰ میلیون تومان از روستاها اخذ شد اما فقط در حد اخطار دادن بودن و در یک سال گذشته یک عدد خانه را تخریب نکردند! البته پلیس ساختمان داخل روستا هم نبود فقط خارج از محدوده روستا را قبول کرده است.»

مدیر روستا چه کسی است؟

نظام شورایی و شهرداری به طور کاملاً مشابه در روستاهای کشورمان نیز وجود دارد، یعنی با انتخاب شورای روستا، دهیاری توسط این منتخبین مردم به عنوان مدیر روستا برگزیده می شود اما یکی از معضلات روستاها همین نوع انتخاب دهیاران است، اصغریان می گوید: «بالینکه این روستاها در نزدیکی شهر مشهد قرار دارند اما مدیریت آن به صورت روستایی توسط دهیارانی است که تحصیلات و تخصص مرتبطی ندارند و کاملاً به صورت تصادفی انتخاب می شوند، اعضای شورای روستا یک نفر را به صرف امین بودن به عنوان دهیار انتخاب می کنند و بخشداری هم به آنان آموزش لازم را نمی دهد، لذا دهیاران با مشکلات فعلی روستا می جنگند و از آن ها هم عقب هستند چه برسد به مشکلات آینده.» وی معتقد است که برای حذف حاشیه و جلوگیری از آن، بایستی دهیاری ها را توانمند کرد، «اگر یک دهیار برای روستای ۲۵ هزار نفری کم است، بایستی نیروی جدید و کارشناس جدید به آن اضافه کرد.» محمد فانی عضو شورای شهرستان نیز به ما می گوید: «روستاهای شهر مشهد زیر نظر بخش مرکزی است که در چند سال گذشته بخشداری آنی که آمده اند و رفته اند، هیچ کدام مفید عمل نکردند، این که ۲۴۳ روستا را یک بخش مرکزی شهرستان مشهد اداره کردند، کار سنگینی است.» اصغریان نیز معتقد است که بخش مرکزی شهرستان مشهد باید به سه بخش تقسیم و به سه بخشدار سپرده شود.

ساختارهای پیش بینی شده برای نظارت بر روستا

در شهرها شورای شهر وظیفه نظارت بر عملکرد شهرداری را دارد، نکته قابل توجه در مورد روستا هم همین است که وظیفه نظارت بر دوش شورای روستاست اما به گفته فانی به علت مشکلات موجود این وظیفه به خوبی توسط شورای روستا اجرا نمی شود، حتی فراتر از آن، شورای بالادستی شورای روستا، شورای بخش مرکزی است که منتخبین شورای روستاهای مختلف بین خود تعدادی نماینده را برمیگزینند، وظیفه این شورا نظارت بر شورای روستا و برقراری ارتباط با بخشداری مرکزی است، در مرحله بالاتر، از ترکیب نمایندگان شورای شهر و شورای بخش، شورای شهرستان تشکیل می شود که باز هم وظیفه نظارت بر شوراهای زیردستی و ارتباط با فرمانداری را دارد و بالاتر

چرا وجود ۲۸ روستا با جمعیت افزون بر ۴۰ هزار نفر در اطراف شهر مشهد زنگ خطری برای گسترش حاشیه نشینی است؟ آیا به صرف این که روستایی در نزدیکی شهر مشهد هست و در آینده ای نزدیک به این شهر ملحق خواهد شد، موجب نگرانی است؟ قطعاً پاسخ منفی است اما آنچه باعث می شود زنگ قرمز خطر به صدا دربیاید، مشکلات فعلی این روستاهاست که در صورت رفع نشدن بدون شک در آینده به شهر مشهد نیز منتقل خواهد شد و این مهم ترین بخش موضوع است. دو مشکل اساسی که برای آینده شهر مشهد نیز خطر آفرین است، یکی ساخت و سازهای غیراصولی و بدون برنامه در این روستاهاست و دیگری مشکلات و معضلات اجتماعی که به خاطر بافت ناهمگون جمعیتی و فقر فرهنگی در این مناطق ریشه می کند.

بافت جمعیتی بی هویت و معضلات اجتماعی آن

به طور نمونه سراغ یکی از روستاهای اطراف شهر مشهد به نام گرچی سفلا می رویم که با جمعیت ۲۵ هزار نفری در حاشیه کشف رود و شهر مشهد قرار دارد، اصغریان عضو شورای این روستا درباره بافت جمعیتی این روستا می گوید: «بسیاری از جوانان که تازه ازدواج کرده اند به علت ارزان بودن اسکان به سمت روستاهایی مثل گرچی سفلا می آیند، آن هایی که توانایی ندارند مستأجر می شوند، برخی هم ساخت و ساز انجام می دهند و مالک می شوند، دسته دیگر مهاجران هستند، مهاجران اهل سنت و افغانستانی عمدتاً در گرچی سفلا و اسماعیل آباد ساکن می شوند و نیمی از ساخت و سازها را همین افراد انجام می دهند.»

به گفته وی بنگاه داران زمین ها را می گیرند و می سازند تا به این گونه افراد اجازه بدهند یا بفروشند، این عضو شورای روستا در خصوص نتیجه این نگاه سودجویان به نکته قابل توجه ای اشاره می کند، هر چند از گفتن بسیاری از مصادیق خودداری می کند، اصغریان می گوید: «بومیان اصیل در روستاها خانواده دار هستند اما برخی زوج های جوان و مهاجران این چنین نیستند، به این ها حضور زنان مطلقه را هم اضافه کنید، زانی که می خواهند مستقل زندگی کنند به روستاهای اطراف مشهد هجوم می آورند، مردان مجرد و زنان بیوه سبب بروز مشکلات اخلاقی و اجتماعی در روستاها شده اند که به صورت خانه های مجردی هم به وفور دیده می شود. تفریحات ناسالم، درگیری های خیابانی، مشکلات غیر اخلاقی، ظهور فرقه های افراطی مذهبی از جمله مشکلات اجتماعی این مناطق است، وی توضیح می دهد که مهاجران و اقلیت های مذهبی خاص خانه های روستا را اجازه می کنند و در بعضی از محلات اختیار کوچ ها و محله ها را می گیرند و با سایر اهالی درگیری های شدیدی به وجود می آورند، ماندگاری هم ندارند به محض این که اتفاقی بیفتد محل سکونت خود را ترک می کنند، این روستاها برای بسیاری از ساکنین فقط حالت خوابگاهی دارند و ساکنین آن در شهر مشهد مشغول به کار هستند.

نسخه منسوخ شده و دیر هنگام برای ساخت و ساز

اصغریان که تا به حال تعداد زیادی از نمایندگان مجلس را برای بازدید از روستاهای اطراف مشهد به این مناطق برده است، می گوید: «همه روستاها مشکل آب، برق و گاز دارند اما مهم ترین مشکل بحث بنیاد مسکن انقلاب اسلامی است، شما تصور کنید مردم گرچی سفلا روزانه باید ۳۰ کیلومتر را طی می کردند و به انتهای بلوار وکیل آباد می رفتند اما یا رئیس یا کارمند نبود یا این که پیرنشان خراب بود! البته با پیگیری های ما و نمایندگان مجلس قرار شد کارمندان این بنیاد در خود روستا مستقر شوند ولی این زمانی بود که ۷۰ درصد ساخت و سازها اتفاق افتاده بود. طی این مدت دهیار بر چه اساسی

عملکرد ضعیف بنیاد مسکن انقلاب اسلامی در طرح های هادی

نگاه نزدیک

اصغریان معتقد است که حاشیه شهر به علت عملکرد ضعیف بنیاد مسکن متولی طراحی و اجرای طرح های هادی روستایی شکل گرفته است، وی به ما توضیح می دهد که «طرح های روستایی را هر ده سال یک بار بازنگری می کنند، روستای ما برای این کار ۱۸ میلیون هزینه به بنیاد داد، ولی متأسفانه این کار دو الی سه سال طول می کشد، آیا وقتی در یک سال تعداد زیادی خانه در چنین روستاهایی ساخته می شود ما باید ده سال منتظر اصلاح طرح های هادی باشیم؟ آیا بنیاد بنیاد مسکن اصلاح این طرح ها را در اولویتش قرار بدهد؟»

